

Predikan Markusgudstjänst¹ ”vecka 2”² (Mark 1:40–2:1–17, 3:1–12)

Mark 1:40–45

⁴⁰En spetälsk kom till honom och föll på knä och bad: ”Vill du, så kan du göra mig ren.” ⁴¹Jesus greps av vrede, sträckte ut handen och tog på honom och sade: ”Jag vill. Bli ren!” ⁴²Och genast försvann spetälskan, och han blev ren. ⁴³Jesus skickade bort honom med en sträng förmaning: ⁴⁴”Säg ingenting till någon, men gå och visa upp dig för prästen och ge det offer för din rening som Mose har bestämt. Det blir ett vittnesbörd för dem.” ⁴⁵Men mannen gick därifrån och började tala vitt och brett om saken, så att Jesus inte längre kunde visa sig i någon stad utan stannade ute i ödemarken. Och det kom folk till honom från alla håll.

Mark 2:1–17

¹Några dagar senare kom han tillbaka till Kafarnaum och det blev känt att han var hemma. ²Det samlades så mycket folk att inte ens platsen utanför dörren räckte till längre, och han förkunnade ordet för dem. ³Då kom de dit med en lam som bars av fyra män. ⁴Eftersom de inte kunde komma fram till Jesus i trängseln bröt de upp taket ovanför honom och firade ner bädden med den lame genom öppningen. ⁵När Jesus såg deras tro sade han till den lame: ”Mitt barn, dina synder är förlätna.”

⁶Nu satt där några skriftlärda, och de tänkte för sig själva: ⁷”Hur kan han tala så? Han hädar ju. Vem kan förlåta synder utom Gud?” ⁸Jesus förstod i sin ande vad de tänkte och sade till dem: ”Hur kan ni tänka så i era hjärtan? ⁹Vilket är lättast, att säga till den lame: Dina synder är förlätna, eller att säga: Stig upp, ta din bädd och gå? ^{10/11}Men för att ni skall veta att Människosonen har makt att förlåta synder här på jorden säger jag dig” — och nu talade han till den lame — ”stig upp, ta din bädd och gå hem.” ¹²Och mannen steg upp, tog genast sin bädd och gick ut i allas åsyn, så att de häpnade och prisade Gud och sade: ”Aldrig har vi sett något sådant!”

¹ <http://equmeniakyrkan.se/markusaret>.

² Jfr <http://equmeniakyrkan.se/wp-content/uploads/2017/09/13-sondagar.pdf>. ”Vecka 1” hade Fredrik Södertun i CK Farsta 1/10–2017.

¹³Och han gick längs sjön igen. Alla människor kom till honom, och han undervisade dem. ¹⁴När han gick där fick han se Levi, Alfaios son, sitta utanför tullhuset, och han sade till honom: "Följ mig!" Och Levi steg upp och följde honom.

¹⁵När Jesus sedan låg till bords i hans hus var det många tullindrivare och syndare som låg till bords tillsammans med honom och hans lärjungar, för det var många som följde honom. ¹⁶När de skriftlärdade bland fariseerna fick se att han åt med syndare och tullindrivare sade de till hans lärjungar: "Äter han med tullindrivare och syndare?" ¹⁷Jesus hörde det och sade: "Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare."

Mark 3:1-12

¹Jesus gick till synagogan en annan gång, och där satt en man som hade en förtvinad hand. ²De höll ögonen på Jesus för att se om han skulle bota honom på sabbaten; de ville ha något att anklaga honom för. ³Han sade till mannen med den förtvinate handen: "Stig upp och kom fram." ⁴Sedan frågade han dem: "Vad är tillåtet på sabbaten, att göra gott eller att göra ont, att rädda liv eller att döda?" De teg. ⁵Då såg han på dem fylld av vrede och sorg över att de var så förstockade. Och till mannen sade han: "Håll fram handen." Han höll fram den, och den blev bra igen. ⁶Men fariseerna gick bort och började genast överlägga med Herodes anhängare om hur de skulle röja Jesus ur vägen.

⁷Jesus drog sig undan mot sjön tillsammans med sina lärjungar. En massa människor från Galileen följde med, men också från Judeen, ⁸Jerusalem och Idumeen och från andra sidan Jordan och från trakten kring Tyros och Sidon kom människor i massor till honom när de hörde talas om allt han gjorde. ⁹Han sade åt sina lärjungar att ha en båt till reds, så att han slapp bli trängd av folkmassan. ¹⁰Han hade botat många, och nu kom alla som led av någon plåga och trängde sig på honom för att få röra vid honom. ¹¹Och när de orena andarna såg honom, föll de ner för honom och ropade: "Du är Guds son." ¹²Men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var.

Predikan

'Det här med helande, demonutdrivningar eller exorcism har väl inget att göra med att vara kristen, eller? Det är ju inte möjligt att sådana saker kan ha skett, eftersom vi inte kan bevisa det genom att ta prover, göra fysiska undersökningar på Jesus och dem han

botade...Vi är väl mer intelligenta än att tro på sådant här trams i ett modernt samhälle. Vi är ju moderna människor? Sânt där är väl *som mest* bara symboliska berättelser som vi behöver tolka som något annat?... *Eller?* Ett stort *eller* skulle jag vilja säga.

Idag bjuder jag med er på ett studium genom bibliska och andra skrifter för att försöka förstå detta "ofattbara" som förekommer ofta i Markusevangeliet genom Jesu kraft. Och vi behöver först börja i vad "demoner" eller "onda andar" inte sällan ansågs vara och göra under Jesu tid.

När jag en gång i tiden började min "resa" som kristen, stötte jag på en passage i Första Moseboken som jag inte kunde undvika att den kändes lite otippad, och felplacerad. I Första Mosebok 6 så omnämns "jättarna" bland massa släkttavlor. Väsen som blev till genom att änglar låg med människor, trots att det i skriften markeras som något Gud inte önskat. 1 Mos talar dock sedan om jättarna som "urtidens hjältar", vilka levde innan syndafloden, som Noa överlevde – och jättarnas rykte var stort står det. "Jätte"-stort förmodligen...

Varför talar jag nu plötsligt om jättar, undrar ni kanske? Men detta är faktiskt väldigt viktigt för förståelsen av vad onda andar kunde vara under Jesu tid. Så jag hoppas att ni hänger med. För att några hundra år före Kristus – så formades en stark tradition omkring de här mytologiska jättarna, påstått skriven av en profet vid namn Henok som nämns i Första Mosebok, som enligt skrifterna levde innan syndafloden – alltså samtidigt som jättarna. Den här traditionen kring Henok är omfattande, och finns nedtecknad i böcker som kallas för Henoksböckerna.

Det finns dock en avsevärd skillnad på hur jättarna uppfattas i den lilla skriften om jättarna i Första Mosebok, som jag nämnt, och hur jättarna uppfattas i Henoksböckerna. För att några hundra år före Kristus, så hade jättarnas väsen börjat uppfattas som ondskefulla. Man såg det som något förvridet, fel och ont att änglar hade legat med människor –... och detta onda i deras avkomma, alltså jättarna, hade *behövt* förstöras av Gud genom syndafloden, trodde man enligt den här traditionen. Jättarnas tillblivande och "onda" natur sågs till och med som en stor del av förklaringen till att Guds straff ens behövde utdelas genom syndafloden, vilken jättarna alltså inte skulle komma att överleva. Men enligt Henoksböckerna, så utplånade inte Gud jättarna helt, utan bara deras fysiska och "köttsliga" form. De levde dock fortfarande kvar i världen som andliga varelser... ..som "onda andar" eller "demoner". I Henoksböckerna berättas även att dessa

onda andar i framtiden helt skulle tillintetgöras. Men under Jesu tid hade detta ännu inte skett.

Hursomhelst, går det går att se spår av sådan här tradition kring ondska mer eller mindre tydligt genom stora delar av Nya testamentet. Denna förståelse att det existerar verkliga onda andar vilka söker sig till att besitta människor, alltså ta över människor, i deras längtan att återigen få bli en levande fysisk form. I detta fall med jättarna, med hämndlystenhet riktad mot människor, eftersom människan fick överleva syndafloeden, men inte jättarna. Denna ondska ansågs kunna ta olika form i människor som blir besatta. I evangelierna beskrivs ondskan ta form genom att till exempel skaka om människor häftigt, gripa tag i människor, kasta omkull dem, orsaka oro, isolera, göra döva, orsaka kroppslig skada, göra nakna, göra lama, göra rituellt orena, samt mer allmänt förvärra livet för deras offer. Så anledningen till att jag talat om jättar är för att det är ett tydligt exempel på hur människor under Jesu tid förstår och uppfattar ondska som drabbar dem och människor runtomkring. Som något *fullkomligt* verkligt som inträder människors kroppar och deras sinnen, med ont uppsåt.

Men vad sker mellan *Jesus* och dessa onda andar i Markusevangeliet? I Mark 1:24 säger en ond ande "Vad har du med oss att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att ta död på oss? Jag vet vem du är, Guds helige." Och i Markus 3:12 skriker några onda andar "Du är Guds son.' Men Jesus förbjöd dem strängt att avslöja vem han var." De onda andarna vet vem Jesus är. Men Jesus **befaller** dem att vara tysta, och att lämna de människorna vilka de hade besatt. Demoner och människor förstår att Jesus visar makt över onda andar som bara kan komma från Gud. Jesus agerar samtidigt med fullkomlig övertygelse om att Guds kraft kommer genom honom – och både människorna och de orena andarna som han möter blir övertygade om att Jesus har Guds kraft. Detta är hela tiden en växelverkan mellan Jesus handling genom Guds kraft och mottagarna av Guds kraft.

Ondska ses som en yttre, verklig, besittande kraft som går in i människor, och orsakar plågor och sjukdomar. Detta gör det möjligt för Jesus att genom demonutdrivning effektivt hela och upprätta människor från *så många* av deras verkliga plågor, men kanske inte ännu alltid permanent. Men vi ser i berättelserna i Markus hur människor strömmar sig till honom, då rykten om hans kraft sprider sig snabbt, *liksom övertygelsen*

att Jesus kunde bota bara växte genom människors vittnesbörd, upplevelser och berättelser om denna demonutdrivande profet från Nasaret.

För att Jesus ska kunna bota, och botandet ska stå sig, behövs ständigt denna växelverkan jag nämnde. Jesu trofasthet och kraft behöver mötas av mottagarens tro på Jesu kraft. Tro på att ondskan är besegrad, om än *inte ännu* helt tillintetgjord, och att de tecken som kommer genom Jesus är tecken för Guds rike. Guds styre, där Guds finger kan göra det omöjliga möjligt. ...Men är allt detta om helande egentligen bara "symboliskt", utifrån vår världsförståelse idag?

Även med dagens skeptiska klimat, ser vi, och hör vi, om saker vi trott vara omöjliga om och om igen ändå ske. Saker som är ytterst svåra att förklara. Människor som blir friska trots att de fått dödsbud. Människor som får barn trots att de fått höra att det aldrig kommer att gå. Människor som drabbats av PTS³, men som kan botas genom "EMDR"⁴, som makalöst effektivt botar PTS genom vissa särskilda ögonrörelser, med psykoterapi vid sidan av. Människor som övervinner cancer genom sin blotta vilja att leva. Människor som återhämtar sig från svår psykisk ohälsa. Människor som omvänder sig från svåra missbruk. Människor som finner meningen att leva, efter att helt ha förlorat meningen. Och så vidare.

Sedan är det sällan bara så enkelt att det bara finns *ett* svar, då det finns många berättelser som inte slutar lika lyckligt, eller där det kan vara väldigt upp och ner, oavsett om vi tror eller inte. Men det innebär inte någonsin att vi behöver *sluta* tro och be. Tvärtom.

Inte bara Jesus, utan även läkare och psykologer är ofta beroende av att patienter inte ska *tappa* sitt hopp och sin vilja att leva, för att patienters immunförsvar eller sinnen inte ska *förtäras* av vissa sjukdomar eller psykisk ohälsa. Vårt hopp, tro och vår vilja ger *verkliga* effekter mot både fysiska och psykiska åkommor. Sjuksköterskor lär sig idag, som ett exempel, att inte längre säga att en smärta är "kronisk" (ständiga eller permanenta), eftersom vi försvårar vårt tillfrisknande om vi inte tror på att vi kan bli bättre. Det blir som självuppfyllande profetior, om vi inte tror att vi kan bli bättre. Detsamma gäller psykisk ohälsa. Jesus kom istället med profetior och tecken in i sin tids verklighetsuppfattning, vilka ingav verkligt hopp och tro på hela folkets värdighet som

³ Posttraumatisk stress.

⁴ Eye Movement Desensitization and Reprocessing.

människor, trots att många ofta kunde stigmatiseras för deras annorlundaskap eller sjukdomar av det resterande samhället. Jesus botade *övertygade människor* effektivt med andekraft, övertygelse om att Gud själv verkade genom honom, och med en människosyn som speglar Guds oändliga kärlek. Guds kraft i Jesus är *fullt* realistisk, och *verklig* – och är det än idag.

Följer vi Jesus i detta, kan Guds kraft verka även genom oss. När vi lägger ifrån oss vår modernistiska överskepticism, och de begränsningar som vi själva lägger på oss genom att bara lita på vad vi lärt oss i skolan någon gång. Kan vi istället låta vår naturvetenskapliga världssyn *samverka* med *vår tro på Jesu verkliga kraft och verkan i våra liv*, så kommer våra ögon öppnas för saker vi trott varit omöjliga – *till att bli möjliga*, inte genom vår egen kraft, men genom Guds kraft i oss. Vi är mottagare, för att vi ska kunna sända vidare och dela på vad Gud ger – när Gud ger oss de medel som vi behöver. Ibland genom det spektakulära, alltså det som vi uppfattar som det "omöjliga" eller "ofattbara", som kan möjliggöras och ske genom Gud. Men allt oftare ger Gud till oss att dela; mat för dagen, rent vatten, medicin, sjukvård, kärlek, medmänsklighet, vetenskap, acceptans, tålamod, tankar, idéer, välvilja, hopp och mening trots alla plågor och svårigheter som drabbar oss. Mening i att Kristus räddat och renat oss, och fullkomnat oss trots våra upplevda våndor och brister. I Guds ögon är vi hela i all vår brustenhets – alltid älskade. Vi är räddade av Guds nåd.

Men ibland så finns det ändå någon slags kraft som ännu stör denna förbindelse mellan oss och Gud, som vi bara kan be för att denne kommer att *få bli del* av Guds frid och nåd en dag. Att mer av den ondska som finns i världen förvandlas till godhet, med hjälp av Guds barmhärtighet och kärleksfulla hand.

Vi ber dig Gud att förvandla det vi uppfattar vara ondska till godhet, såsom det en dag kommer att ske genom dig. Låt världen leva av Kristi kärleks kraft. Kom med din Ande. Lev i oss. Låt oss göra tecken i ditt underbara namn Jesus Kristus, som gör det uppenbart för människor att du är Guds väg till människan att ta emot, i den kärleks lag som finns inskriven i alla våra hjärtan. *Kom nu*, kom med din ande. Fyll oss med din kärlek. Fyll oss med din ande. Vi ber om att din helande kraft alltid ska vaka över oss och verka i våra liv. Vi tackar dig Jesus att du lever i oss med din ovillkorliga kärlek och omsorg, nu och alltid. Amen.